

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ
НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ

МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ:
СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

13–14 жовтня 2017 р.

м. Запоріжжя

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Сущенко А. В. (голова оргкомітету) – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету; **Ляхова І. М.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи – директор Інституту здоров'я, спорту і туризму Класичного приватного університету; **Іваницький О. І.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фізики та методики її викладання Запорізького національного університету; **Сущенко Т. І.** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету; **Фунтікова О. О.** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету; **Дяченко М. Д.** – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету; **Ткач Т. В.** – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри практичної психології Класичного приватного університету; **Сущенко Л. О.** – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету; **Зарицька В. В.** – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології Класичного приватного університету; **Бочелюк В. Й.** – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології Запорізького національного технічного університету; **Захаріна Є. А.** – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теоретичних основ фізичного та адаптивного виховання Класичного приватного університету.

Педагогіка та психологія: сучасний стан розвитку наукових досліджень та перспективи: Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 13–14 жовтня 2017 р. – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2017. – 112 с.

ISBN 978-966-916-388-2

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на всеукраїнську науково-практичну конференцію «Педагогіка та психологія: сучасний стан розвитку наукових досліджень та перспективи», яка відбулася на базі кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету 13–14 жовтня 2017 р.

УДК 37.01+159.9(063)

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Гендерний розрив у вищій школі піздньорадянського періоду Воровка М. І.	5
Професійно-етична компетентність майбутніх лікарів як предмет сучасних зарубіжних наукових досліджень Дудікова Л. В.	9
Розвиток теоретичних положень мережевих педагогічних теорій Іванчак В. Д.	14
Музейний простір України як середовище освітнього розвитку учнів Кармазін А. О., Дубровіна І. В.	19
Особливості формування просоціальної поведінки дітей дошкільного віку Корінна Г. О.	23
Змістова компонента процесу професійної підготовки майбутніх учителів до тьюторської діяльності Осадча К. П.	28
Аналіз структури професійної компетентності майбутніх вчителів фізичної культури Проценко А. А.	31
Зміст дисципліни «Теорія ігор» у процесі професійної підготовки майбутніх інженерів-програмістів Раковіч В. А.	36
Діалог як один із засобів вивчення іноземної мови Тамаркіна О. Л.	40
Формування мовної й мовленнєвої компетентності у високоздібних учнів: теоретичні та практичні питання Ткачов А. С.	43
Роль класного керівника у патріотичному вихованні підлітків Черненко-Шнурко Д. А.	48

НАПРЯМ 2. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПЕДАГОГІЧНІЙ НАУЦІ

Методика виховання ініціативності дітей у сюжетно-рольовій грі Агіляр Туклер В. В.	53
Технології формування екологічного світогляду майбутніх учителів початкової школи Грошовенко О. П.	58

Література:

1. Закон України «Про освіту» (проект) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: [http://mon.gov.ua/content/Діяльність/Зв'язки з громадськістю/Громадське обговорення/14-zakonoprojekt-pro-osvitu-\(2\).docx](http://mon.gov.ua/content/Діяльність/Зв'язки_з_громадськістю/Громадське_обговорення/14-zakonoprojekt-pro-osvitu-(2).docx).

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Проценко А. А.

*аспірант кафедри педагогіки і педагогічної майстерності
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Запорізька область, Україна*

Учитель фізичної культури – це педагогічний працівник, фахівець з фізичної культури і спорту, який має вищу або спеціальну педагогічну освіту та відповідний освітньо-кваліфікаційний рівень, що організовує та здійснює навчально-виховну роботу з учнями загальноосвітніх навчальних закладів з метою формування їх фізичної культури, сприяння гармонійному розвитку особистості, формування позитивних рис характеру, зміцнення здоров'я, вдосконалення фізичної та психологічної підготовки до активного життя.

Підготовленість до професійної діяльності сьогодні не обмежується системною сукупністю знань, вмінь та навичок – вона потребує певних соціально та професійно значущих якостей, сформованих мотивів, усвідомленої потреби в професійному зростанні та саморозвитку тощо. Це об'єктивно зумовлює переорієнтацію систем освіти на компетентнісну парадигму.

Аналіз теоретичних та методологічних джерел дозволив прийти висновку, що компетентність характеризує здатність особистості до успішної реалізації певних функцій, здійснення діяльності або вирішення задач, що є зовнішніми до особистості та викликані соціальними вимогами та індивідуальними потребами. Компетентність формується та виявляється у діяльності, а отже являє собою складну, багатогранну й багатоаспектну характеристику цієї діяльності відповідно соціального замовлення до неї. Як реалізований потенціал особистості, компетентність існує як складна комплексна її характеристика, система особистісних ресурсів (знань, вмінь, способів дії, мотивів, ставлень, особистісних якостей, ціннісних орієнтацій тощо), що забезпечують ефективну діяльність фахівця.

Оскільки професійна компетентність характеризує діяльність фахівця, доречно визначати структуру компетентності відносно структури професійної діяльності, до складу якої, як зазначає М. С. Головань входять наступні компоненти: усвідомлення потреби, формування мотиву, вибір способу здійснення діяльності, планування діяльності, перелік дій, виконання дій [1, с. 28]. Усвідомлення потреби та формування мотиву вимагає цілеспрямованого вибору шляхів та засобів задоволення потреби з урахуванням власних ціннісних ставлень. Вибір способу дії та планування діяльності потребує спеціальних знань, розвинутих пізнавальних вмінь та навичок, здібності до пошуку, відновлення, творчого переосмислення інформації щодо способу здійснення та закономірностей планованої діяльності та пов'язаних з нею процесів. Це у свою чергу буде сприяти усвідомленому та відповідальному вибору шляхів, засобів та способів реалізації діяльності. Виконання запланованих дій потребує сформованих вмінь, навичок, володіння способами дії, а також значних емоційно-вольових зусиль.

Тож, у структурі професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури можна виокремити щонайменше три обов'язкові елементи:

1. Особистісно-мотиваційний – система якостей та властивостей особистості, які впливають на результат професійної діяльності. Передумовою, рушійною силою та важливим регулятором професійної діяльності та розвитку професійної компетентності є мотивація. Вона включає в себе всі види спонукань: мотиви, потреби, інтереси, прагнення, цілі, ідеали тощо, завдяки яким професійна діяльність набуває для учителя особистісний сенс – у тому числі потреби у самовдосконаленні, саморозвитку та творчій самореалізації.

Н. В. Кузьміна виділяє три групи мотивів педагогічної діяльності: внутрішня потреба працювати в галузі певного предмета; потреба працювати з людьми (навчати і виховувати їх), яка заснована на усвідомленні своїх здібностей, характеру, покликання; необхідність, що пов'язана з виконанням ролі, обумовленої змушеним вибором професії, вимушеним вирішенням задач, запропонованих професією [2, с. 93]. Сильна мотивація може компенсувати прогалини розвитку деяких професійно важливих якостей, але слабку мотивацію компенсувати практично неможливо. Отже, особистісного-мотиваційний елемент професійної компетентності є системоутворюючим.

2. Змістовий – система професійно необхідних знань та пізнавальних вмінь та навичок, необхідних для ефективного виконання професійних функцій. Для майбутнього учителя фізичної культури професійно необхідними є педагогічні, психологічні, методичні, біологічні знання, а також знання з проблем фізичної культури та спорту. Важливими є знання про себе, власні здібності, потреби, інтереси, а також вміння та навички роботи з інформацією – пошук, аналіз, порівняння, систематизація, узагальнення тощо.

У процесі навчання теоретичні знання проходять ряд етапів – вони трансформуються з початкових знань, які існують в особистості у вигляді понять та суджень, в обґрунтовуючі знання (зако-ни, теорії, правила тощо), а від них за допомогою логічних прийомів – в умовивідні знання [3, с. 65]. Саме знання виступають фун-

даментом компетентностей за методологією TUNING, що розглядає їх як динамічне поєднання знань, розуміння, навичок, умінь і здатностей та формуються в різних навчальних дисциплінах і оцінюються на різних етапах [4, с. 7]. Професійне знання повинне формуватися відразу на всіх рівнях: методологічному (знання закономірностей розвитку, зумовленість цілей виховання тощо); теоретичному (знання законів, принципів, правил педагогіки і психології, основних форм діяльності тощо); методичному (рівень конструювання навчально-виховного процесу); технологічному (рівень вирішення практичних завдань навчання і виховання в конкретних умовах) [5, с. 27]. Міцні системні професійні знання є основою світогляду, умовою творчої самореалізації, розвитку здібностей і талантів майбутніх учителів.

3. Операційно-діяльнісний – система умінь, навичок та способів дії, необхідних для ефективної реалізації функцій професійної діяльності. До цього елементу ми відносимо володіння засобами, методами, прийомами організації та технологіями професійної діяльності на основі творчого використання професійних знань; вміння та навички організації педагогічної взаємодії, координації зусиль усіх учасників педагогічного процесу; управління діяльністю інших людей тощо.

Всі професійні вміння майбутнього учителя фізичної культури можна, як пропонує Р.В. Маслюк, розділити за блоками: комунікаційно-організаційним, контрольо-оцінним, особистісно-поведінковим, операційно-управлінським, креативним, гностичним, методичним [6, с. 64]. Операційно-діяльнісний елемент професійної компетентності майбутнього учителя фізичної культури передбачає активне освоєння засобів і методів фізичного виховання і навчання, вміння забезпечувати індивідуальний підхід до фізичного розвитку учнів, активну суб'єкт-суб'єктну взаємодію педагогів й учнів.

Пропонована структура професійної компетентності майбутнього учителя фізичної культури дає нам підстави для визначення критеріїв оцінювання її сформованості.

Отже, професійна компетентність – це комплексно-інтегративна характеристика особистості, що визначає її готовність та здатність до виконання функцій професійної діяльності, до постійного професійного удосконалення та самореалізації на основі творчого використання набутих знань, професійного та життєвого досвіду, цінностей, здібностей та професійно значущих якостей.

Як нормативна характеристика фахівця, професійна компетентність може бути виявлена та виміряна за допомогою об'єктивних критеріїв та показників. Критерій професійної компетентності – сутнісна ознака, що взята за основу оцінювання повноти прояву і рівня розвитку компетентності відповідно до цілей, задач та функцій професійної діяльності.

Література:

1. Головань, М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду [Текст] / М. С. Головань // Вища освіта України. – 2008. – № 3. – С. 23–30. http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/52560/5/Holovan_competence.pdf.
2. Кузьмина Н.В. Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения / Кузьмина Н. В. – М. : Высш. шк., 1990. – 119 с.
3. Заблоцька, О. С. Компетентнісний підхід як освітня інновація: порівняльний аналіз // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2008. – Вип.40. – С 63-68. <http://eprints.zu.edu.ua/2473>.
4. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система: довідник користувача / пер. з англ.; за ред. д-ра техн. наук, проф. Ю. М. Рашкевича та д-ра пед. наук, доц. Ж. В. Таланової. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 106 с.

5. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін. ; за ред. І. А. Зязюна. – 3-тє вид., допов. і переробл. – К. : СПД Богданова А. М., 2008. – 376 с.

6. Маслюк Р.В. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури в системі «педагогічний коледж – педагогічний університет» : дис. ... канд. пед. наук :13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Умань – 2015 – 286 с.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ІГОР» У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПРОГРАМІСТІВ

Раковіч В. А.

аспірант

*Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Запорізька область, Україна*

У зв'язку із популярністю комп'ютерних ігор і зростанням сегменту мобільних ігор попит на кваліфікований інженерів-програмістів, що володіють вміннями їх розробки залишається підвищеним. Тому формування в інженерів-програмістів знань ігрової логіки, принципів об'єктно-орієнтованого програмування комп'ютерних і мобільних ігор, вміння супроводжувати весь життєвий цикл програмного продукту та взаємодіяти у команді розробників можна вирішити за допомогою впровадження у процес професійної підготовки дисципліни «Теорія ігор».

Нами було проаналізовано досвід викладання дисциплін, що пов'язані з розробкою ігор. Зокрема у російських вищих навчальних закладах пропонуються такі дисципліни як «Розробка